

Narod bez države je kao porodica bez krova

Rano je izgubila oca. Činilo se da je dobro. Neočekivano dobro. Dostojanstvena i ponosna kao uvijek. Samo je izgubila sjaj u očima koji ju je dotad krasio. Rijetki su to primijetili, jer i dalje je imala osmijeh na licu. Onaj nevin, dječiji. Njega je izgubila kasnije.

Zvali su je „djevojčica sa ulice“. Iako joj to „djevojčica“ zbog zrelosti i nije baš pristajalo. Prerano je odrasla. Djetinjstvo joj je bilo prekinuto nakon očeve smrti. Bez suze je preboljela taj nemjerljiv gubitak. Prihvatila je to kao Božije određenje. Znala je da će Bog dati ono što je najbolje za nju. U Objavi je nalazila utjehu. Nastavila se smijati, iako su se njene duboke oči od tada činile tužnije i mračnije nego ikada.

Dječiji joj osmijeh nije oduzela tuga za ocem. Ugasili su ga državnici na visokim funkcijama, koji su im, iz razloga ne baš jasnih njenoj porodici, nakon očeve smrti, oduzeli mali stan u kojem je živjela sa malim bratom i žalosnom majkom. Od tada im je boravište bila ulica. Ostavljeni, iznevjereni, zaboravljeni. Tada je prestala biti dijete. Postala je djevojka koja se morala brinuti za porodicu. Dječiji osmijeh zamijenila je za ozbiljnost odraslih.

Često sam je viđala na ulici, blizu moje škole. Držeći čvrsto maminu ruku, usporila bih hod i i okrenula glavu da je vidim. Nije izgledala poniženo kako obično izgledaju osobe koje pretrpe veliku bol u životu. Kažu da ih je majka odgajala tako da uvijek budu ponosni i da hodaju uspravno. Doista je bila takva. Taj njen ponos činio ju je još većom u mojim dječijim očima.

Sjećam se jesenjeg dana kada sam je posljednji put vidjela. Kiša je padala kao da se nebo prolomilo iznad oblaka. Hladan vjetar činio je promrzle ruke još hladnijim. Usne su drhtale i pucale pod oštrinom hladnog zraka. Nosila sam u ruci svoj mali, rozi kišobran. A ona je stajala tužno na ulici sa majkom i bratom. Kisnuli su. Niko ih nije mogao zaštititi. Pokušavali su se sakriti ispod drveća, ali lišće je već bilo opalo. Krupne kapi kiše padale su kroz grane. Drhtali su kao prutovi. Zastala sam i nisam mogla da se pomjerim. Željela sam pomoći, ali bila sam suviše mala da znam kako. Mamin trzaj ruke probudio me iz tog stanja nemoći i zamišljenosti. Mama mi je pričala nešto na putu do škole, ali kao da su se njene riječi gubile s vjetrom. Pred očima mi je bila samo slika nesretne porodice. I ljudi koji su prolazili pored njih nijemi, okrećući glave na drugu stranu, kao da ništa ne vide i ne čuju. Bez trunke saosjećanja. Ta slika je stavila tačku na moj svijet nezrelosti i nevinosti. U isto vrijeme, njihov svijet je bio bez krova da ih zaštiti od kiše, bez načina da se skloni od vjetra i hladnoće, bez sigurnosti. Ostavljeni, sami, iznevjereni, stajali su djevojčica, brat i majka.

Od tada je više nisam vidjela blizu škole. Danima i mjesecima poslije okretala sam glavu i zastajkivala nadajući se da ću ugledati „djevojčicu sa ulice“. No, nje nije bilo. Odrasli su pričali kako joj je majka te noći preselila na drugi svijet, a da je brata i nju usvojila porodica iz Turske. Njihova tužna sudbina zaparala je moje srce. Sliku porodice bez krova od onog

hladnog, jesenjeg dana nikad nisam zaboravila. Bila sam izgubila nadu da ću opet vidjeti bilo koga od njih kako hoda uspravno, visoko podignute glave ispod tmurnog neba.

Godine su od tada prošle. Bila je nedjelja ujutro. Već tada sam kao velika djevojka pila kahvu sa babom. Gledali smo nezaobilazne jutarnje vijesti. Mislim da babo nije propustio niti jednu nedjelju, a da ne upali televizor i otvori prozor u svijet. Nije mi smetalo. Uvijek sam uživala praveći mu društvo. Baš ta nedjelja je oživjela moja stara sjećanja. Na vijestima je bila reportaža o Rohinjama, takozvanom „narodu bez države“. Užasne slike stradanja, a zatim zvuci glasova koji jecajući mole za pomoć. A onda ona. Uspravnog držanja, sva ponosna i dostojanstvena, „djevojčica sa ulice“. Ostala je ista. Samo zrelija. Sada je već bila odrasla žena. Čvrsto je koračala prema govornici, a zatim je održala govor nakon kojeg je prestala graja u sali. Nastupila je grobna tišina. Samo se njen bolan glas čuo. I ponegdje neki jecaj. I neka suza koja je bila toliko teška da bi jako udarila u pod i narušila harmoniju tišine.

Govorila je o „narodu bez države“. Ispričala je vlastito iskustvo života bez krova nad glavom. Pričala je o majci koja je svu socijalnu pomoć koju je dobijala davala za njihovu hranu i odjeću. Pričala je o malom bratu koji je neumorno plakao zbog hladnoće. Pričala je kako su se neugodno i poniženo, kao tuđini, osjećali u kući starice koja im je davala na korištenje staru, narušenu kolibicu, u blizini škole, samo da u njoj prespavaju. Govorila je da to nije bila njihova kuća, da nisu imali dom. To gdje su noću spavali za njih nije bio dom, nego samo tuđi prostor koji ih je još više gušio. Pričala je o razbojnicima koji bi ih noću zastrašivali radi vlastite zabave. I o jesenskim kišama koje su, kako joj se činilo, neprestano padale. O osjećaju suvišnosti i nezaštićenosti koju joj je u srcu stvarala svaka kap kiše.

Tada sam tek saznala šta se zapravo dogodilo. Ispostavilo se da je istina ono što su pričali. Majka joj se strašno razboljela i preselila na drugi svijet. Brat i ona odrasli su u porodici koja ih je usvojila i pružila im krov nad glavom i zaštitu. Ona je studirala pravo na prestižnom fakultetu i postala borac za ljudska prava. I sada se borila za prava „naroda bez države“. Prava ljudi koji su slični onoj maloj „djevojčici sa ulice“ koja je još uvijek živjela u ovoj samopouzdanjoj ženi. Sa suzama u očima je govorila. O ljudima koji su kao razbojnici upali Rohinjama u kuću i ostavili ih bez krova nad glavom. O hladnoći, siromaštvu i gladi kojima su izloženi. Ostavljeni, sami, iznevjereni. O narodu koji je prisiljen da bježi u drugu državu i živi kao tuđin u njoj. O djeci koja neumorno plaču. O majkama koje umiru. I o kišama metaka i granata koje neprestano liju nad „narodom bez države“.

Prvo tihi, stidni aplauz, a zatim jači, glasniji i najzad gromoglasni, jaki, veličanstveni. Ljudi su bili dirnuti. Suze su im se slijevale niz obraze. Osjetili su da je iskrena. Osjetili su njen ponos u glasu. Vidjeli su dostojanstvo u njenom držanju. Nakon svih godina koje su prošle, prvi put sam ponovo vidjela sjaj u dubini njenih tamnih očiju. I dječiji, nevini osmijeh vratio se na lice. Izrasla je u ponosnu ženu koja se nije stidjela „djevojčice sa ulice“.

Moje srce je ponovo zaparala kao onog jesenjeg dana. Učinila je da shvatim da je narod bez države kao porodica bez krova. Taj dan me je promijenio. Odlučila sam se boriti za svoju

državu, svoj krov, svoj dom - vjerom, znanjem i umjetnošću, onako kako to najbolje umijem. Hrabro, junački, ponosno i dostojanstveno. Od tog dana, moja ljubav prema domovini sve je jača. Daje mi snagu i moj je krov koji mi pruža utjehu i zaštitu.

Uistinu je teško „djevojčici sa ulice“. Porodici bez krova. Narodu bez države. Moja misija tada je postala čuvati svoj krov – svoju državu, biti korisna svojoj porodici – svom narodu i pomagati drugim narodima kojima su bezočno i krvoločno ubili porodicu i oteli im krov nad glavom. Uz Božiju pomoć, bit ću ustrajna na tom putu i ponosno se boriti u svojoj namjeri.

Ajla Žujo, učenica III razreda Prve bošnjačke gimnazije u Sarajevu

Druga nagrada